

Lis to zwierzę z rodziny psowatych, zwierzę drapieżne.

Spotykany jest w pobliżu naszych miast i domów.

Zwierzę to jest postrachem małych, leśnych zwierząt i kur domowych.

Lis to drapieżnik, jego pożywieniem są głównie małe stworzenia będące gryzoniami i ptaki. Jeśli lis jest głodny, to nie pogardzi także świeżą padliną. Bywa tak, że lis poluje na płazy i bezkręgowce, to zwierzę niezwykle sprawne podczas polowania i potrafi upolować nawet małe okazy ryb w stosunkowo płytkich wodach. Co ciekawe, lis potrafi się najeść i jagodami, i orzechami, jeśli ma problem ze znalezieniem żywej ofiary, którą można byłoby upolować.

Lisy przybierają różne rozmiary, ciało (bez ogona) u dorosłego osobnika może osiągać od 40 do 95 centymetrów. Sam ogon – atrybut lisa – może mieć długość prawie metra. W ten sposób lis może osiągać dość znaczne rozmiary. Oczywiście wiele zależy od podgatunku i miejsca występowania lisa, na polskich ziemiach spotyka się zazwyczaj małe chytruski. Sama ciąża lisia to okres 52 dni, po tym czasie na świat przychodzi od 1 do 10 młodych lisów, zazwyczaj miot ma średnio od 4 do 8 egzemplarzy.

Lis ma swoich naturalnych wrogów w lesie. Na pewno wilki i psy są dużym zagrożeniem dla lisów, młodym zagrażają także duże, drapieżne ptaki. Orły, sokoły, nawet myszołowy i puchacze potrafią potrwać szczenięta i rozszarpać je tylko po to by się pożywić lub nakarmić swoje młode pisklęta. Najczęściej jednak to lisy są drapieżnikami, w norach szczenięta są stosunkowo bezpieczne kiedy już młode lisy opuszczą jamy w ziemi, to często są w stanie uchronić się od zagrożeń. Trudno pominąć tutaj samego człowieka. Na lisy polują myśliwi. I bynajmniej nie chodzi tutaj o samo mięso, którego raczej się nie jada nigdzie na świecie. Tutaj przede wszystkim poluje się ze względów na piękną lisią

skórę. Futro i same ogony to często część garderoby, szczególnie za takimi futerkami przepadają kobiety. W zależności od gatunku, cenny jest też kolor lisiego włosa. Jeśli spotkamy lisa w lesie, lub w pobliżu siedliska ludzkiego i nie będzie się on nas bał i uciekał przed nami, to my powinniśmy zacząć się bać. Lis, jako zwierzę jadające padlinę jest bardzo podatny na wszelkiego rodzaju choroby. Wiele sztuk choruje na wściekliznę, groźną także dla człowieka. A sam lisek chytrusek? Lis słynie ze swojego sprytu, potrafi znaleźć takie wejścia do kurnika, jakiego nie znajdujemy nawet my. Jeśli tak się stanie, to lis jest w stanie wydusić nam całą kurzą populację. Jeśli więc mieszkamy w pobliżu lasu, to wystrzegajmy się tego zwierzęcia i chrońmy nasz drób przed jego sprytem.

Dzik jest popularnym zwierzęciem łownym. Sylwetka dzika jest krótsza niż u świni. Uszy ma duże i stojące. Ubarwienie zmienia się w zależności od pory roku - w zimie dorosłe osobniki mają futro ciemnobrunatne. Jaśniejsze są zwykle policzki, podgardle, podbrzusze i boki ciała. Latem ubarwienie ciała staje się jaśniejsze, srebrzyście zabarwione. Zdarzają się też osobniki o sierści biało-kremowej z czarnymi plamami. Warchlaki (małe dziki) mają umaszczenie rdzawobrunatne, a wzdłuż grzbietu i boków przebiegają u nich ostro zaznaczone żółtawe pasy oraz plamy. Charakterystyczne dla dzików są długie, wystające na zewnątrz i ku górze bezkorzeniowe kły, rosnące praktycznie przez całe życie. U samic kły są znacznie krótsze. Masa ciała samca dzika dochodzi do 350 kg, samicy - do 100 kg. Długość ciała dorosłych zwierząt wynosi od 90 do 180 cm,

ogona około 30 cm, a wysokość w kłębie 55-110 cm. Dzik żyje ok. 12 lat. Legowisko dzika, tzw. barłóg, jest zagłębione w ziemi, wysłane trawą i liśćmi. Zakłada je najczęściej w młodnikach, gdzie chronią go gęste gałęzie świerków lub w trzciniowiskach.

Dziki żyją w grupach, które gromadzą się wokół samicy z małymi. Liczebność grup waha się między 20 a 50 osobników. Jesienią dziki łączą się w stada i tak pozostają na okres zimy.

Ruja u dzików zaczyna się w drugiej połowie października. Dziki są poligamiczne. Długość ciąży wynosi u nich średnio 115 dni. Młode rodzą się niekiedy już na początku stycznia, ale większość wiosną, w marcu i kwietniu. Wielkość miotu to 4-8 młodych. Dziki charakteryzują się dużą śmiertelnością – zabijają je myśliwi, giną na drogach. W pierwszych miesiącach życia umiera nawet do kilkudziesięciu procent warchlaków!

Typowym siedliskiem dzika są lasy o urozmaiconym składzie gatunkowym. Zapewniają mu one żer w ciągu całego roku. Dziki, zwierzęta bardzo inteligentne, szybko przystosowały się do zmian środowiskowych, następujących w wyniku działalności człowieka. Dziki żerują nocą, mają doskonale rozwinięty węch i słaby wzrok.

Dziki pełnią w lasach pożyteczną rolę - ryją ściółkę leśną i glebę oraz mieszają je nawzajem. Oddaje nieocenione usługi, jako naturalny pług umożliwiający samosiew. Zjada owady, ich larwy i poczwarki, czym przyczynia się do zwalczania szkodników leśnych. Dziki zjadają również drobne zwierzęta i padlinę, a dzięki temu dbają o stan sanitarny lasu. Nie stronią też od roślin: żołądki, owoców leśnych, traw, pędów krzewów, korzeni, kłaczy i cebulek roślin. Zaglądają na pola uprawne i okopowe, szczególnie lubią ziemniaki i nasiona zbóż, przez co nieraz wyrządzają poważne szkody rolnikom i dlatego są bardzo nie lubiane.

Wiewiórka

Co jedzą wiewiórki?

Większość gatunków wiewiórkowatych jest roślinożerna. Wiewiórki jedzą głównie orzechy, nasiona, owoce i grzyby. Niektóre gatunki spożywają także owady. Naukowcy zaobserwowali jeden gatunek zamieszkujący Stany Zjednoczone i Meksyk, który nie pogardzi niewielką myszą. Nie są one w stanie strawić celulozy. W związku z tym spożywają głównie pokarm bogaty w białko, węglowodany oraz tłuszcze. Wiewiórki zamieszkujące nasz kraj w okresie zimowym konsumują około 35 gram pokarmu. Na wiosnę jedzą zdecydowanie więcej, bo aż 80 gram.

Ile żyje wiewiórka?

Wiewiórki żyjące na wolności potrafią osiągnąć nawet 6 lat. Niestety większość osobników nie dożywa nawet swoich pierwszych urodzin. Ten problem szczególnie dotyczy wiewiórek mieszkających w okolicy terenów zurbanizowanych. Główną przyczyną wczesnych zgonów są potrącenia przez samochód, czy głód. Zdecydowanie dłużej żyją w niewoli - nawet do 15 lat.

Gdzie żyją wiewiórki?

Te niewielkie rude gryzonie można spotkać prawie wszędzie. Wyjątek stanowi Australia, gdzie nie występuje.

Latające wiewiórki

Choć brzmi to niewiarygodnie, niektóre wiewiórki potrafią latać. Co prawda nie są to aktywne loty, jak te u ptaków, czy nietoperzy, jednak umieją sunąć w powietrzu wykonując długie skoki i rozpościerając błony lotne. Dorosły osobnik jest w stanie pokonać w powietrzu nawet 90 metrów. W Europie jedyną wiewiórką umiejącą latać jest polatucha. Obecnie zamieszkuje jedynie południowe lasy Finlandii. W XIX wieku żyła także na terenie Polski w Puszczy Białowieskiej. Te wiewiórki prowadzą głównie nocny tryb życia.

Niezbyt smaczna ciekawostka

Osoby wrażliwe powinny pominąć tę ciekawostkę. Młode wiewiórki załatwiają się do ust swojej matki. Ma to swojej uzasadnienie. Samica wynosi odchody młodych z dala od nory, w której przebywa z młodymi. Dzięki temu pozbywa się zapachu mogącego zwabić zainteresowane drapieżniki.

Cechy charakterystyczne wiewiórek

Znakami rozpoznawczymi wiewiórek jest smukłe i puszyste ciało, duże oczy oraz krzaczasty ogon. Ich tylne kończyny są zazwyczaj dłuższe względem przednich. Na każdej łapie posiadają cztery lub pięć palców. Ważnym elementem budowy są bardzo wytrzymałe pazury. To między innymi dzięki nim z łatwością wspinają się po drzewach. Posiadają także bardzo dobrze rozwinięty zmysł wzroku. Ta zdolność jest niezwykle ważna dla osobników żyjących na drzewach.

Wiewiórka ciekawostki

1. Istnieje kilka gatunków wiewiórek. Kontynent afrykański zamieszkuje odmiana osiągająca jedynie od 7 do 10 centymetrów długości i 10 gramów wagi. Największy osobnik z rodziny wiewiórkowatych potrafi osiągnąć nawet 73 centymetry i ważyć nawet 8 kilogramów.
2. Gryzonie te zdecydowanie nie przepadają za okresem wczesnowiosennym. W tym czasie będące w ziemi orzechy zaczynają rosnąć, zaś inne źródła pożywienia są niedostępne. Najatrakcyjniejszym pokarmem w tym okresie są pąki drzew.
3. Wydawało Ci się, że wiewiórki potrafią jedynie zgrabnie wspiąć się na drzewa? Byłeś w błędzie! 10 grudnia 1987 roku jeden mały gryzoń całkowicie wyłączył amerykańską giełdę NASDAQ na około półtorej godziny. Mała wiewiórka przegryzła wówczas przewody, przez co odcięła prąd w siedzibie i uniemożliwiła na przeprowadzenie 20 milionów transakcji.

4. Wiewiórki nadrzewne są z reguły samotnikami. Zdecydowanie inny tryb życia prowadzą wiewiórki naziemne. Nie stronią one od towarzystwa i żyją w koloniach.
5. Samica wydaje na świat raz lub dwa razy w roku. W jednym miocie rodzi od 3 do 7 młodych. W zależności od gatunku ciąża trwa od trzech do sześciu tygodni.
6. Wydane na świat młode są nagie, ślepe i bezzębne. Zajmuje się nimi głównie samica przez maksymalnie 10 tygodni.
7. Wiewiórki należą do nielicznych ssaków potrafiących opuścić drzewo schodząc głową w dół.
8. Ich naturalnym wrogiem są kuny i ptaki.
9. Zęby tych gryzoni rosną przez całe życie.
10. Ogon tych zwierząt osiąga długość 17-20 cm.
11. Większość gatunków preferuje dzienny tryb życia. Noc spędzają w gniazdach lub norach. Wyjątkiem są tzw. wiewiórki latające, które uaktywniają się nocą.
12. Zwierzęta te nie zapadają w sen zimowy.
13. Gryzonie te mogą być nosicielami wścieklizny.
14. Naukowcy dowiedli, iż w przypadku gdy matka nie wraca do swoich młodych przez dłuższy czas, to zaczyna się nimi opiekować inna samica.
15. Wiewiórki na całym świecie przyczyniły się do posadzenia milionów drzew. Jak to możliwe? W obawie przed kradzieżą zakopywały swoje orzechy, o których później zapomniały.
16. Wiewiórki mają taką samą ilość włosów, co pszczoły - 3 miliony.
17. Szacuje się, że wiewiórki zapominają o połowie orzechów, które zakopują.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Lis_rudy

<https://www.ekologia.pl/srodowisko/przyroda/dzik-europejski-opis-wystepowanie-i-zdjecia-zwierze-dzik-europejski-ciekawostki>

<https://rzucijedz.pl/ciekawostki-ze-swiata/596-wiewiorka-ciekawostki>